

(2) Sastavni dio ove odluke je Mapa puta.

Član 2.

(Nadležna tijela)

- (1) Zadužuje se Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine da u skladu sa članom 56. EU Direktive o reguliranim profesijama 2005/36EC i 2013/55EU (u daljem tekstu: Direktiva) i preporukom br. 60 iz Mape puta, u roku od tri mjeseca od usvajanja ove odluke, Vijeću ministara Bosne i Hercegovine dostavi prijedlog Odluke o određivanju koordinatora koji će biti odgovoran za jedinstvenu provedbu Direktive u Bosni i Hercegovini.
- (2) Koordinator za Bosnu i Hercegovinu će saradivati sa subkoordinatorima iz Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine/kantona i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za odgovarajuće sektore ili profesije.

Član 3.

(Kontakt tačka za Bosnu i Hercegovinu)

- (1) Zadužuje se Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine da u skladu sa članom 57. Direktive i preporukom br. 62 iz Mape puta, u roku od tri mjeseca od usvajanja ove odluke, Vijeću ministara Bosne i Hercegovine dostavi prijedlog Odluke za uspostavu kontakt tačke za Bosnu i Hercegovinu.
- (2) Kontakt tačka za Bosnu i Hercegovinu saradivati će sa subkontakt tačkama iz Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine/kantona i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Član 4.

(Stupanje na snagu i objavljivanje)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 274/15
3. decembra 2015. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, s. r.

Tvining projekat

"Jačanje institucija i kapaciteta za implementaciju EU Direktive o reguliranim profesijama" BA 11 IB OT 03

Mapa puta za implementaciju EU Direktive o reguliranim profesijama 2005/36EC i 2013/55EU

Skraćenice:

MCP BiH - Ministarstvo civilnih poslova BiH
CIP - Centar za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja
MOK RS - Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske
MO Sarajevo - Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo
VFS - Veterinarski fakultet Sarajevo
OZBD - Odjel za zdravstvo i ostale usluge Brčko distrikta BiH
OOBD - Odjel za obrazovanje Brčko distrikta BiH
EVS - Entitetska veterinarska služba
UNSA - Univerzitet u Sarajevu
RG - Radna grupa
UO - Upravni odbor

Hronologija:

Ova mapa puta proizlazi iz složene Gep analize, izmijenjene u skladu sa komentarima članova Radne grupe, te članovima Upravnog odbora. Sve nadležne institucije u svim sektorima zdravstvo, arhitektura i veterina, su konsultovane kroz pojedinačne sastanke.

Metodologija:

- Rezultati složene Gep analize
  - Preporuke zasnovane na rezultatima složene Gep analize
- Na osnovu ovoga podijelili smo "Direktivu" na ove kategorije odredaba:
- Odredbe koje je BiH obavezna primijeniti,
  - Odredbe koje BiH može primijeniti
- A. Odredbe koje BiH mora primijeniti su vezane uz stručno osposobljavanje u odabranim reguliranim profesijama (obrazovanje) i institucionalnu podršku mobilnosti BiH građana. Ove odredbe se također vežu uz sigurno obavljanje profesije, zajedno sa priznatim procedurama. Na osnovu individualnih sastanaka za vrijeme misija, primijetili smo da koraci koji predstavljaju oko 44% ukupnog procesa transponovanja trebaju riješiti najhitnije probleme u ovoj oblasti slobodnog kretanja osoba, građana Bosne i Hercegovine, te u isto vrijeme problem zapošljavanja u Evropskoj uniji.
- B. Odredbe koje BiH ne mora primijeniti čine oko 12% ukupnog procesa transponovanja. Ove odredbe mogu biti od pomoći u primjeni "Direktive", ali ipak su više u vidu podrške. Primjenom odredbi koje nisu obavezne, BiH će povećati transparentnost, kredibilitet i razumijevanje BiH kvalifikacije od strane inozemnog tijela za priznavanje u Evropskoj uniji.
"Z" označava "Zaključak"
"P" označava "Preporuku"

Zaključci i preporuke složene Gep analize za sve sektore

Član 1 - 4. Opće odredbe, opseg, svrha, definicije i učinci priznavanja

Za Bosnu i Hercegovinu:

Z 1: Pregledom relevantnih pravnih propisa u BiH stručnjaci su došli do zaključka da regulirane profesije postoje u BiH, ali da ne postoji regulirano obrazovanje¹. Reguliranjem obrazovanja obezbijediti će se da profesionalci iz datih studijskih programa imaju slične ili identične ishode učenja, vještine i kompetencije. Obezbjedivanje jednakih ishoda učenja je odgovornost obrazovnih institucija.

Preporuka 1a: Potrebno je u BiH razviti listu reguliranih profesija, u skladu sa članom 57. paragraf 1. tačka (a) Modernizovane direktive.

Preporuka 1b: Potrebno je otpočeti regulirano obrazovanje za odabrane profesije.

Kategorija: A

Za Bosnu i Hercegovinu:

Z 2: U BiH ne postoji u pojedinim slučajevima razlika u postupcima između akademskog i profesionalnog priznavanja kvalifikacija.

P 2: Jasno razdvojiti i definirati dva procesa priznavanja, tamo gdje to nije učinjeno, prema međunarodnim dokumentima i smjernicama EU.²

Kategorija: B

¹ Regulirano (uređeno) obrazovanje znači da je nastavni plan i program definiran pravnim propisom za neke odabrane regulisane profesije. To obično ima pozitivan uticaj na javno zdravlje (u slučaju medicinskih profesija) ili javnu bezbjednost (profesije nastavnika ili druge). Nepostojanje reguliranog obrazovanja ne znači da nema standarda za srednje i visoko obrazovanje u BiH ili da nema pravnog okvira za obrazovanje. Regulirano obrazovanje se odnosi na određene profesije i uvjete za njihovo izvođenje.

² Detaljne razlike su navedene u članovima 10-14.

**Poglavlje II Članovi 5 - 9. Sloboda pružanja usluga
Za Bosnu i Hercegovinu:**

Z 3: Odredbe članova 5-9. su strogo vezane uz EU državljanstvo, te u ovom trenutku ne zahtijevaju mjere transpozicije.

P 3: Odredbe članova 5-9. primijeniti pridruživanjem BiH Evropskoj uniji.

Kategorija: C

**Poglavlje III Sloboda poslovnog nastana
Za Bosnu i Hercegovinu:**

Z 4: Ovaj dio Direktive je veoma važan za BiH, s obzirom da se direktno primjenjuje i u zemljama koje nisu članice EU.

P 4: Primijeniti preporuke iz Poglavlja III.

**Član 11. Nivoi kvalifikacije
Za Bosnu i Hercegovinu:**

Z 5: Zakoni o srednjem stručnom obrazovanju i obuci u BiH nisu definirali jasnu razliku između dokumenata i/ili ispita koji potvrđuju završetak srednjeg stručnog obrazovanja i obuke.

P 5: Potrebno napraviti jasnu razliku između dokumenata i/ili ispita koji potvrđuju završetak srednjeg stručnog obrazovanja i obuke u zakonima o srednjem stručnom obrazovanju i obuci u Bosni i Hercegovini prema članu 11. Direktive.

Kategorija: A

Z 6: Zakoni o visokom obrazovanju u BiH potpuno su uzeli u obzir podjelu na cikluse visokog obrazovanja.

P 6: Nije potrebno raditi transpozicijske mjere u vezi sa Kvalifikacionim okvirom kako je definirano članom 11. Direktive.

Kategorija: C

**Član 12. Jednak tretman kvalifikacija
Za Bosnu i Hercegovinu:**

Z 7: Data odredba se djelimično odnosi na BiH, s obzirom da zemlje članice EU nisu obavezne da primjenjuju ovu odredbu na zemlje ne-članice EU. Ovaj član će biti primjenjiv za BiH nakon ulaska u EU.

P 7: nema preporuke.

Kategorija: C

**Član 13. Uvjeti za priznavanje
Za Bosnu i Hercegovinu:**

Z 8a) U BiH proces priznavanja je definiran zakonima na nivou Republike Srpske, kantona u Federaciji BiH i Brčko distrikta BiH.

P 8a): Usvajanje akata o priznavanju diploma ili izmjene i/ili dopune postojećih zakonskih propisa o priznavanju koji uzimaju u obzir međunarodne dokumente o priznavanju stručnih kvalifikacija koji obavezuju BiH ili će je obavezivati.

Kategorija: A

Za Federaciju BiH:

Z 8b): definirani uvjeti za priznavanje se veoma razlikuju od kantona do kantona, s obzirom da svaki kanton ima svoje propise kojima je regulirano priznavanje/ekvivalencija kvalifikacija.

P 8b) Usvajanje akata na nivou kantona o priznavanju diploma ili izmjene i/ili dopune postojećih zakonskih propisa o priznavanju koji uzimaju u obzir međunarodne dokumente o priznavanju stručnih kvalifikacija koji obavezuju BiH ili će je obavezivati.

Kategorija: A

Za Republiku Srpsku:

Z 8c) Proces priznavanja kvalifikacija je u potpunosti usklađen sa Direktivom, posebno procedura ispitivanja prava

koja je svršeni student stekao u zemlji porijekla. Na datom principu je zasnovan opći sistem priznavanja u okviru Direktive i potrebno je pridržavati se ove odredbe i ostaviti je u slučaju bilo koje dalje izmjene Pravilnika o sastavu i načinu rada Komisije za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja.

P 8c) Usvajanje akta o priznavanju diploma ili izmjene i/ili dopune postojećih zakonskih propisa o priznavanju koji uzimaju u obzir međunarodne dokumente o priznavanju stručnih kvalifikacija koji obavezuju BiH ili će je obavezivati.

Kategorija: A

Za Brčko distrikt BiH:

Z 8d): Zakon o priznavanju inozemnih visokoškolskih kvalifikacija u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine nije u potpunosti u skladu sa Direktivom (npr. predviđa period za donošenje odluke do 4 mjeseca što nije u skladu sa članom 51. stav 2 "Direktive" (**Procedura za uzajamno priznavanje stručnih kvalifikacija**).

P 8d) Izmjene i/ili dopune postojećih zakonskih odredaba o priznavanju koji uzimaju u obzir međunarodne dokumente o priznavanju stručnih kvalifikacija koji obavezuju BiH ili će je obavezivati.

Kategorija: A

**Član 14. Kompenzacione mjere
Za Bosnu i Hercegovinu:**

Z 9: U BiH postojeći propisi jasno ne definiraju kompenzacione mehanizme u skladu sa Direktivom, test sposobnosti i period prilagodavanja.

P 9: Izraditi nove ili izmijeniti postojeće propise da bi se jasno i precizno definirali kompenzacioni mehanizmi u skladu sa Direktivom, test sposobnosti i period prilagodavanja.

Kategorija: A

Za Federaciju BiH:

Z 9a): Svi kantoni u Federaciji BiH ne primjenjuju kompenzacione mjere za migrante u skladu sa Direktivom. Neki kantoni (kako je već navedeno) primjenjuju djelimično (polaganje dopunskog ispita-test sposobnosti).

P 9a): U kantonima koji ne primjenjuju kompenzacione mjere potrebno je izraditi nove ili izmijeniti postojeće propise da bi se jasno i precizno definirali kompenzacioni mehanizmi u skladu sa Direktivom, test sposobnosti i period prilagodavanja.

Kategorija: A

Za Republiku Srpsku:

Z 9b): Nema pravnog propisa koji definiše kompenzacioni mehanizmi u skladu sa Direktivom.

P 9b): Izraditi nove propise da bi se definirali kompenzacioni mehanizmi u skladu sa Direktivom.

Kategorija: A

Za Brčko distrikt BiH:

Z 9c): Zakon o priznavanju inozemnih visokoškolskih kvalifikacija u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine²⁴ ne definiše ispravljanje razlika u obrazovanju koje je migrant stekao i onog koje je traženo u BiH.

P 9c): Izmijeniti i/ili dopuniti postojeće odredbe Zakona o priznavanju inozemnih visokoškolskih kvalifikacija u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine da bi se jasno i precizno definirali kompenzacioni mehanizmi u skladu sa Direktivom, test sposobnosti i period prilagodavanja.

Kategorija: A

Član 15. Odricanje od kompenzacionih mjera na osnovu zajedničkih platformi**Za Bosnu i Hercegovinu:**

Z 10: Odredba člana 15. je vezana uz članstvo u EU, te u ovom trenutku ne zahtijeva mjere transpozicije.

P 10: Odredbu člana 15. primijeniti pridruživanjem BiH Evropskoj uniji.

Kategorija: C

Poglavlje II Priznavanje stručnog iskustva**Za Bosnu i Hercegovinu:**

Z 11: Odredbe članova 16-20. su vezane uz članstvo u EU, te u ovom trenutku ne zahtijevaju mjere transpozicije.

P 11: Odredbe članova 16-20. primijeniti pridruživanjem BiH Evropskoj uniji.

Kategorija: C

Za Bosnu i Hercegovinu:

Z 12: Nakon transponovanja Direktive u BiH će biti veliki broj profesionalaca na koje će biti potrebno primijeniti stečena prava. Zbog toga će morati biti definirane stručne kompetencije za ove profesije, radi osiguranja pravne sigurnosti građana BiH.

P 12: Potrebno je u pravnim propisima u BiH definirati termin stečena prava za radnike čije obrazovanje ne ispunjava nove kriterije.

Kategorija: A

Z 13a): Član 22 Direktive propisuje kontinuirani razvoj pojedinaca u okviru date profesije.

P 13a): Potrebno je definirati i obezbijediti kontinuirani razvoj stručnih kompetencija sa ciljem održavanja sigurnog i efikasnog obavljanja zanimanja i održavanja napretka u razvoju.

Kategorija: A

Z 13b) Postojeći sistem verifikacije kontinuiranog obrazovanja doktora medicine u FBiH, RS, BD BiH je u skladu sa Direktivom.

P 13b): Zadržati postojeći sistem verifikacije kontinuiranog obrazovanja doktora medicine u FBiH, RS, BD BiH.

Kategorija: C

Dio 2. Doktori medicine, Članovi 24-30.**Federacija BiH:**

Z 14: Postoji obaveza stažiranja, odnosno polaganja stručnog ispita po završetku osnovnog medicinskog studija.

P 14: Ukinuti obavezu stažiranja i polaganja stručnog ispita nakon diplomiranja, kao i definirati ishode učenja doktora medicine (kurikulum) u skladu sa Aneksom V Direktive. Ova preporuka nema uticaja na uvjet pristupanja doktora medicine strukovnoj komori/udruženju, u slučaju da je to zahtjev.

Kategorija: B

Republika Srpska:

Z 15: U Republici Srpskoj nema pravnog propisa koji sadrži kumulativan broj sati, ishode učenja studija za doktora medicine.

P 15: U pravnim propisima definirati sadržaj studija doktora medicine i minimum standarda obrazovanja za doktora medicine.

Kategorija: A

Z 16: Kompetencije i obim aktivnosti (in ENG: scope of activities) doktora medicine nisu definirani u pravnim odredbama u skladu sa Direktivom.

P 16: U pravnim propisima definirati kompetencije i obim aktivnosti za koje su doktori medicine ovlašteni da ih obavljaju u skladu sa Direktivom.

Kategorija: A

Z 17: Pravilnik o programu i postupku polaganja stručnog ispita propisuje za doktore medicine obavezu polaganja "državnog ispita", što je suprotno odredbama Direktive.

P 17: Ukinuti polaganje "državnog ispita" za doktore medicine nakon diplomiranja.

Kategorija: B

Brčko distrikt BiH:

Z 18: Zakonom o zdravstvenoj zaštiti u Brčko distriktu BiH nisu određene kategorije zdravstvenih profesija sa definiranim zahtjevima za obrazovanje i obuku, u skladu sa Direktivom.

P 18: Jasno odrediti kategorije zdravstvenih profesija i uspostaviti jasne kriterijume za obrazovanje i obuku različitih kategorija zdravstvenih profesija, definirati kompetencije/ishode učenja za iste.

Kategorija: A

Z 19: Zakon o zdravstvenoj zaštiti u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine¹, propisuje za doktore medicine obavezu stažiranja i polaganja "državnog ispita", što nije u skladu sa odredbama Direktive.

P 19: Ukinuti stažiranje i polaganje "državnog ispita" za doktore medicine nakon diplomiranja.

Kategorija: B

Član 25. Direktive u vezi s doktorima medicine**Federacija BiH:**

Z 20: Zakonska regulativa u Federaciji BiH je jasna, postavlja detalje specijalističke obuke i može predstavljati model za druge zemlje.

P 20: Nema preporuke (jer je zakonska regulativa uskladen sa Direktivom).

Kategorija: C

Republika Srpska:

Z 21: Zakonska regulativa u Republici Srpskoj je jasna, postavlja detalje specijalističke obuke i može predstavljati model za druge zemlje.

P 21: Nema preporuke (jer je zakonska regulativa uskladen sa Direktivom).

Kategorija: C

Brčko distrikt BiH:

Z 22: U Brčko distriktu BiH se ne sprovodi specijalistička obuka.

P 22: Nema preporuke (jer se specijalistički studij ne realizuje u Brčko distriktu BiH još uvijek).

Kategorija: C

Dio 3 Medicinske sestre za opću njegu, Članovi 31 - 33.**Za Bosnu i Hercegovinu:**

Z 23: U BiH nema dokaza o stečenom općem osnovnom obrazovanju nakon 10 godina obuke, obuka medicinskih sestara za opću njegu se uglavnom sprovodi u srednjim školama što nije u skladu sa Direktivom.

P 23a: Obuku medicinskih sestara za opću njegu je neophodno prilagoditi Direktivi i realizirati kao visoko obrazovanje najmanje 1. ciklusa Bachelor studijskog programa.

Kategorija: A

P 23b: Ukoliko se zadrži obuka medicinskih sestara u srednjim školama, neophodno je poduzeti značajniju promjenu postojećih srednjoškolskih nastavnih planova i programa za medicinske sestre i njihovu transformaciju u nastavne planove i programe za obrazovanje medicinskih sestara - asistenata.

Kategorija: A

¹ "Službeni glasnik Brčko distrikta BiH", br. 2/10

Za Federaciju BiH:

Z 24: Kompetencije medicinskih sestara za opću njegu su definirane u skladu sa nivoima potrebnih kvalifikacija, što znači da medicinske sestre za opću njegu sa završenom srednjom školom imaju manji nivo kompetencija nego medicinske sestre za opću njegu sa završenim fakultetom. U skladu sa Direktivom sve medicinske sestre za opću njegu moraju imati isti nivo kompetencija.

P 24: Pravnim propisima jasno definirati kompetencije medicinskih sestara za opću njegu.

Kategorija: A

Za Republiku Srpsku:

Z 25: Zakon o zdravstvenoj zaštiti u članovima od 83-86., definiira zdravstvene radnike bez daljeg specificiranja njihove kategorije i zahtjeva obrazovanja.

P 25: Pravnim propisima jasno definirati kategorije zdravstvenih stručnjaka (medicinska sestra, medicinska sestra za opću njegu i medicinska sestra - asistent), s opisom aktivnosti, ishoda učenja i kompetencija i preciznije elaborirati tražene kvalifikacije

Kategorija: A

Za Brčko distrikt BiH:

Z 26: Zakonom o zdravstvenoj zaštiti u Brčko distriktu BiH nisu određene kategorije zdravstvenih profesija sa definiranim zahtjevima za obrazovanje, kompetencije/ishode učenja i obuku medicinskih sestara za opću njegu, u skladu sa Direktivom.

P 26: Pravnim propisima jasno odrediti kategorije zdravstvenih profesija i uspostaviti jasne kriterije za obrazovanje i obuku medicinskih sestara za opću njegu i definirati kompetencije/ishode učenja za medicinske sestre za opću njegu.

Kategorija: A

Dio 4 Doktori stomatologije, Članovi 34 - 37.**Federacija BiH:**

Z 27: Postoji obaveza stažiranja po završetku studija za doktore stomatologije koji nisu završili studij po Bolonji, odnosno polaganja stručnog ispita za sve, bez obzira da li su završili studij po Bolonji ili po predbolonjskom programu.

P 27: Ukinuti obavezu stažiranja i polaganja stručnog ispita nakon diplomiranja, kao i definirati ishode učenja za doktore stomatologije (kurikulum) u skladu sa Aneksom V Direktive. Ova preporuka nema uticaja na uvjet pristupanja strukovnoj komori/udruženju doktora stomatologije, u slučaju da je to zahtjev.

Kategorija: B

Z 28a: Zakon o stomatološkoj djelatnosti nije definirao minimum zahtjeva za obrazovanjem doktora stomatologije, u skladu sa Direktivom.

P 28a: Dopuniti pravne propise sa detaljnim opisom studijskog programa stomatologije, u skladu sa zahtjevima Direktive.

Kategorija: A

Z 28b: Kompetencije i obim aktivnosti (scope of activities) doktora stomatologije nisu definirani pravnim propisima u skladu sa Direktivom.

P 28b: U pravnim propisima definisati kompetencije i obim aktivnosti koje su doktori stomatologije ovlašteni da obavljaju u skladu sa Direktivom.

Kategorija: A

Republika Srpska:

Z 29: U Republici Srpskoj nema pravnog propisa koji sadrži kumulativan broj sati, ishode učenja studija za doktora stomatologije. Zakon o zdravstvenoj zaštiti u članovima od 83-86, definiira zdravstvene radnike bez daljeg specificiranja njihove

kategorije i Zakon o zvanjima koja se stiču završetkom visokog obrazovanja¹ definiira cikluse visokog obrazovanja doktora stomatologije.

P 29: U pravnim propisima definirati sadržaj studija doktora medicine, kompetencije i minimum standarda obrazovanja za doktora stomatologije.

Kategorija: A

Z 30: U Republici Srpskoj nepostoji pravni propis koji definiira minimum zahtjeva za obrazovanjem doktora stomatologije, u skladu sa Direktivom.

P 30: Dopuniti pravne propise sa detaljnim opisom studijskog programa stomatologije, u skladu sa zahtjevima Direktive.

Kategorija: A

Z 31: Kompetencije i obim aktivnosti (scope of activities) doktora stomatologije nisu definirani pravnim propisima u skladu sa Direktivom.

P 31: U pravnim propisima definirati kompetencije i obim aktivnosti koje su doktori stomatologije ovlašteni da obavljaju u skladu sa Direktivom.

Kategorija: A

Z 32: Pravilnik o programu i postupku polaganja stručnog ispita propisuje za doktore stomatologije obavezu polaganja "stručnog ispita".

P 32: Ukinuti polaganje "stručnog ispita" za doktore stomatologije nakon diplomiranja.

Kategorija: B

Brčko distrikt BiH:

Z 33: Zakon o zdravstvenoj zaštiti u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine², ne definiira kompetencije/ishode učenja i obim aktivnosti za doktore stomatologije u skladu sa Direktivom.

P 33: Jasno odrediti kategorije zdravstvenih profesija. Potrebno je uspostaviti jasne kriterije za obrazovanje i obuku doktora stomatologije, i definirati kompetencije/ishode učenja i obim aktivnosti (scope of activities) za iste.

Kategorija: B

Z 34: U Zakonu nije definiran minimum zahtjeva koje treba da sadrži studijski program doktora stomatologije a koji su propisani Direktivom.

P 34: Dopuniti pravni propis u Brčko distriktu BiH sa detaljnim opisom studijskog programa stomatologije, u skladu sa zahtjevima Direktive.

Kategorija: A

Z 35: Zakon o zdravstvenoj zaštiti u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine³, propisuje za doktore stomatologije obavezu stažiranja i polaganja "državnog ispita".

P 35: Ukinuti stažiranje i polaganje "državnog ispita" za doktore stomatologije nakon diplomiranja.

Kategorija: B

Zahtjevi za stručno obrazovanje - Doktori stomatologije - specijalisti**Za Federaciju BiH:**

Z 36: Zakonska regulativa je jasna, postavlja detalje specijalističke obuke i može predstavljati model za druge zemlje.

P 36: Nema preporuke (jer je zakonska regulativa usklađena sa Direktivom.)

Kategorija: C

Za Republiku Srpsku:

Z 37: Zakonska regulativa je jasna, postavlja detalje specijalističke obuke i može predstavljati model za druge zemlje.

¹ "Službeni glasnik Republike Srpske", br. 33/14

² "Službeni glasnik Brčko distrikta BiH", br. 2/10

³ "Službeni glasnik Brčko distrikta BiH", br. 2/10

P 37: Nema preporuke (jer je zakonska regulativa usklađena sa Direktivom.)

Kategorija: C

Za Brčko distrikt BiH:

Z 38 Ne sprovodi se specijalistička obuka.

P 38: Nema preporuke (jer se specijalistička obuka ne sprovodi).

Kategorija: C

Dio 5 Doktor veterinarske medicine, Članovi 38-39.

Za Bosnu i Hercegovinu:

Z 39: Postoje manje razlike između aktuelnog studijskog programa Veterinarskog fakulteta Sarajevo i studijskog programa, propisanog u Aneksu V Direktive 2005/36/EC. Razlike uključuju situaciju da je Direktiva EU navela kao ključne predmete biologiju biljki, biomatematiku i profesionalnu etiku, koje treba pohađati svaki student, a koji ne postoje u nezavisnim predmetima u aktuelnom studijskom programu Veterinarskog fakulteta Sarajevo. Tema i ciljevi relevantnih EU predmeta su inkorporirani u druge vezane predmete, tj. predavanje ovih sadržaja se vrši u saradnji sa profesorom programskog predmeta kroz određen broj sati predavanja. Direktiva dopušta da se predavanje u jednom ili više ovih predmeta može dati kao dio, ili zajedno sa drugim predmetima.

P 39: Ažurirati studijski program u skladu sa zahtjevima Direktive.

Kategorija: B

Za Bosnu i Hercegovinu:

Z 40: Obuka babica se uglavnom sprovodi u srednjim školama što nije u skladu sa Direktivom.

Kategorija: A

P 40a: Obuku babica je neophodno prilagoditi Direktivi i realizirati kao visoko obrazovanje najmanje 1. ciklusa Bachelor studijskog programa.

P 40b: Elaborirati kompetencije babica i definirati broj aktivnosti koje babice mogu da obavljaju u skladu sa Direktivom, i uključiti ih u relevantne pravne propise.

Kategorija: A

Za Republiku Srpsku i Brčko distrikt BiH:

Z 41: U Zakonu o zdravstvenoj zaštiti Republike Srpske i Brčko distrikta BiH nije definirana profesija babica u skladu sa Direktivom.

P 41: Jasno odrediti kategorije zdravstvenih stručnjaka (babice), broj aktivnosti i kompetencija i preciznije elaborirati tražene kvalifikacije.

Kategorija: A

P 41a: Obuku babica je neophodno prilagoditi Direktivi i realizirati kao visoko obrazovanje najmanje 1. ciklusa Bachelor studijskog programa.

P 41b: Definirati kompetencije babica i broj aktivnosti koje babice mogu da obavljaju u skladu sa Direktivom, i uključiti ih u relevantne pravne propise

Kategorija: A

Dio 7. Farmaceuti, Članovi 44 - 45.

Za Bosnu i Hercegovinu:

Z 42: Postoji obaveza stažiranja, odnosno polaganja stručnog ispita po završetku studija magistara farmacije.

P 42: Ukinuti obavezu stažiranja i polaganja stručnog ispita nakon diplomiranja, kao i definirati ishode učenja magistara farmacije (kurikulum) u skladu sa Aneksom V Direktive. Ova preporuka nema uticaja na uvjet pristupanja strukovnoj komori/udruženju magistara farmacije, u slučaju da je to zahtjev.

Kategorija: B

Federacija BiH:

Z 43: Pripravnički staž nije sastavni dio redovnog studija.

P 43: Pripravnički stažu trajanju od 6 mjeseci uključiti u redovni studij magistra farmacije, u skladu sa zahtjevima Direktive.

Kategorija: A

Republika Srpska:

Z 44: Pripravnički staž je sastavni dio redovnog studija.

P 44: Nema preporuke jer je studijski program u skladu sa zahtjevima Direktive i pripravnički staž je sastavni dio redovnog studija.

Kategorija: C

Brčko distrikt BiH:

Z 45: Zakon o zdravstvenoj zaštiti Brčko distrikta BiH ne obezbjeđuje kompletnu informaciju o potrebnim kvalifikacijama i kompetencijama magistra farmacije.

P 45: Elaborirati kompetencije magistara farmacije i definirati opseg aktivnosti koje magistri farmacije mogu da obavljaju u skladu sa Direktivom, i uključiti ih u relevantne pravne propise.

Kategorija: A

Dio 8 Arhitektura, Članovi 46-49

Federacija BiH:

Z 46: Studijski program zadovoljava prvi zahtjev iz člana 46. Direktive, koji se odnosi na minimalno trajanje obrazovanja.

P 46: Nema preporuke s obzirom da je studijski program usklađen sa Direktivom.

Kategorija: C

Republika Srpska:

Z 47: Studijski program zadovoljava prvi zahtjev iz člana 46. Direktive, koji se odnosi na minimalno trajanje obrazovanja.

P 47: Nema preporuke s obzirom da je studijski program usklađen sa Direktivom.

Kategorija: C

Brčko distrikt BiH: Nema preporuke jer nema javnih univerziteta.

Član 48 "Direktive" regulira izvođenje sljedećih stručnih djelatnosti arhitekata:

Za Bosnu i Hercegovinu

Z 48: Princip automatskog priznavanja arhitekata ne dozvoljava zemlji članici EU da traži ispunjavanje dodatnih uvjeta za pristup profesiji arhitekate.

P 48: Nakon pristupanja BiH Evropskoj uniji potrebno je obezbijediti pristup profesiji arhitekate građanima EU koji su migrirali u BiH bez ispunjavanja uvjeta za pristup profesiji arhitekate.

Kategorija: B

Z 49: Nadležna tijela za arhitekturu (prema članu 56. Direktive) će pregledati certifikate dodjeljene od strane države članice porijekla potvrđujući stručnu sposobnost arhitekate, tj. da on/ona zadovoljava uvjete potrebne za obavljanje profesije arhitekate.

P 49: Nadležna tijela (prema članu 56. Direktive) treba da budu uspostavljena i u mogućnosti da obavljaju zadatak.

Kategorija: A

Član 49 Direktive:

Z 50: Ne postoje odredbe u pravnim propisima za stečena prava arhitekata kako je propisano članom 49. i aneksom 6. Direktive.

P 50: Stvoriti uvjete za priznavanje stečenih prava od strane nadležnih tijela za arhitekturu.

Kategorija: A

Poglavlje IV Zajedničke odredbe o uređenju**Član 50. Dokumentacija i formalnosti****Za Bosnu i Hercegovinu:**

Z 51: Trenutno u BiH ne postoje institucije koje izdaju navedene dokumente.

P 51: Stvoriti uvjete za izdavanje dokumenata navedenih u Aneksu VII Direktive od strane nadležnih tijela (član 56 Direktive).

Član 51. Postupak uzajamnog priznavanja stručnih kvalifikacija**Za entitete, kantone i Brčko distrikt BiH:**

Z 52: Rokovi definirani u postojećim pravnim propisima za odlučivanje u procesu priznavanja u Federaciji BiH (najduži rok 60 dana) su u skladu sa rokom koji propisuje Direktiva. U Republici Srpskoj definiran je rok od četiri mjeseca, a takođe u Brčko distriktu BiH, navedeni rokovi nisu u skladu sa Direktivom.

P 52: Uskladiti rokove za odlučivanje u procesu priznavanja u Republici Srpskoj i Brčko distriktu BiH sa Direktivom.

Kategorija: A

Z 53: CIP ne vrši priznavanje ali pruža informacije, mišljenje i preporuke vlastima nadležnim za priznavanje stranih visokoškolskih kvalifikacija.

P 53: U postupku priznavanja kvalifikacija za regulirane profesije predvidjeti odredbu da u postupku priznavanja kvalifikacije koja spada u reguliranu profesiju nadležni organ zemlje članice će zatražiti mišljenje od nadležnih organa za priznavanje na nivou entiteta i kantona, o dijelu stručne kvalifikacije koji se odnosi na formalno obrazovanje odnosno o kvalifikaciji, njenom nivou, obrazovnoj ustanovi ili obrazovnom sistemu zemlje u kojoj je kvalifikacija stečena (u skladu sa članom 56. Direktive).

Kategorija: A

Član 52. Korištenje profesionalnih titula**Za Bosnu i Hercegovinu:**

Z 54: U BiH zakonski nisu definirane profesionalne titule, ali mnogi dokumenti koriste nazive profesije, koje se mogu smatrati profesionalnim titulama.

P 54: U slučajevima kada postoje profesionalne titule koje su regulirane pravnim propisima u BiH, njihova upotreba mora biti osigurana u skladu sa Direktivom (migrantu mora biti omogućena upotreba profesionalne titule koja se koristi u BiH).

U slučajevima kada profesionalne titule nisu regulirane pravnim propisima u BiH, upotreba profesionalnih titula nije obavezujuća u skladu sa Direktivom (dobrovoljna primjena).

Poglavlje IV Precizna pravila za obavljanje profesije**Član 53. Poznavanje jezika****Za Federaciju BiH:**

Z 55: Pravnimi propisima FBiH napr. Pravilnikom o načinu i postupku odobravanja specijalizacija odnosno subspecijalizacija, kao i načinu polaganja specijalističkog odnosno subspecijalističkog ispita za stranog državljanina¹ i zakonom o lječiništvu² je definirana potreba za aktivnim poznavanjem bosanskog/hrvatskog/srpskog jezika.

P 55: Uskladiti sve pravne odredbe tako da su primjenjive za sve migrante.

Kategorija: B

Za Republiku Srpsku i Brčko distrikt BiH:

Z 56: U Republici Srpskoj i Brčko distriktu BiH ne postoje jasni kriteriji za znanje jezika koje moraju posjedovati podnosioci zahtjeva za priznavanje.

P 56: Uspostaviti jasne kriterije za znanje jezika koje moraju posjedovati podnosioci zahtjeva za priznavanje.

Kategorija: B

Član 54. Upotreba akademskih zvanja**Za Republiku Srpsku:**

Z 57: Upotreba akademskih zvanja stečenih u inozemstvu usklađena sa Direktivom.

P 57: Nema preporuke jer je upotreba akademskih zvanja stečenih u inozemstvu usklađena sa Direktivom.

Kategorija: C

Za Federaciju BiH i Brčko distrikt BiH:

Z 58: Nisu definirani uvjeti za upotrebu akademskih zvanja stečenih u inozemstvu.

P 58: Pravnim propisima o priznavanju jasno definirati uvjete za upotrebu akademskih zvanja u slučaju priznatog obrazovanja.

Kategorija: B

Član 55. Saglasnost fondova zdravstvenog osiguranja

Z 59: Odredba člana 55. Direktive je vezana za članstvo u EU, te u ovom trenutku ne zahtijeva mjere transpozicije.

P 59: Odredbu člana 55. Direktive primijeniti pridruživanjem BiH Evropskoj uniji.

Kategorija: C

Poglavlje V Administrativna saradnja i odgovornost za implementaciju**Član 56. Nadležna tijela****Za Bosnu i Hercegovinu:**

Z 60: Trenutno ne postoji koordinator u BiH za implementaciju Direktive.

P 60: Odrediti koordinatora koji će biti odgovoran za jedinstvenu primjenu Direktive u BiH i odrediti subkoordinate u entitetima i Brčko distriktu BiH. Koordinator za BiH saraduje sa subkoordinatorima iz Republike Srpske, Federacije BiH /kantona i Brčko distrikta BiH, za odgovarajuće sektore ili profesije.

Kategorija: A

Z 61: Trenutno ne postoje nadležna tijela u BiH za priznavanje reguliranih profesija u smislu Direktive.

P 61a): Odrediti institucije nadležnih tijela koje će biti odgovorne za priznavanje stručnih kvalifikacija i koje mogu biti organizirane po sektorima, *entitetima i Brčko distriktu ili profesijama*.

Kategorija: A

P 61b): Nadležna tijela u entitetima i kantonima Federacije BiH i Brčko distriktu BiH treba da rade po istim principima i procedurama s ciljem postizanja istih rezultata - priznavanja / nepriznavanja stručnih kvalifikacija. Nadležno tijelo koje provodi proceduru priznavanja stručnih kvalifikacija u obavezi je da informira druga nadležna tijela o donesenim odlukama

Kategorija: A

Član 57. Kontakt tačke**Za Bosnu i Hercegovinu:**

Z 62: Trenutno ne postoji kontakt-tačka za BiH.

P 62: Uspostaviti kontakt-tačku čiji su zadaci definirani člankom 57. Direktive. Kontakt tačka za BiH saraduje sa subkontakt tačkama iz Republike Srpske, Federacije BiH /kantona i Brčko distrikta BiH.

Kategorija: A

¹ "Službene novine Federacije BiH", broj 69/12

² "Službene novine Federacije BiH", br. 56/13

Član 58. Odbor za priznavanje stručnih kvalifikacija

Z 63: BiH nije otpočela proces pregovaranja za članstvo u EU.

P 63: U procesu pregovaranja o pristupanju BiH Evropskoj uniji imenovati osobu ili grupu osoba koje će predstavljati BiH u Komitetu EK o priznavanju stručnih kvalifikacija.

Kategorija: B

Član 59. Konsultacije

Z 64: Postojanje stručnih organizacija i/ili komora u odabranim sektorskim profesijama se smatra veoma važnim.

P 64: Poželjno uspostavljanje stručnih organizacija i/ili komora koje ne postoje (babe i medicinske sestre) i jačanje postojećih stručnih organizacija.

Kategorija: B

Poglavlje VI, Članovi 60-65, Završne odredbe

Z: Nije relevantno za BiH.

Dodatak V 5-5.1.1 Studijski program doktora medicine

P 65: Potrebno "regulirati"¹ sadržaj i obim studija doktora medicine tako da imaju identična ili veoma slična znanja, vještine i kompetencije nakon završetka studija.

Kategorija: A

P 66: Pravilno odrediti opterećenje studenta u formi kredita tokom procesa sticanja stručne sposobnosti za obavljanje medicinske profesije, pri čemu je 1 kredit 25-30 sati opterećenja studenta, kako je i određeno u Modernizovanoj direktivi.

Kategorija: A

Aneks V 3 Direktive - 5.3.1 Studijski program doktora stomatologije

P 67: "Regulirati"² sadržaj i obim obrazovanja u stomatološkoj profesiji tako da će svako ko diplomira nakon završetka studija imati isto ili uporedivo znanje, vještine i kompetencije.

Kategorija: A

P 68: Pravilno definirati opterećenje studenta u formi kredita za sticanje stručnosti za obavljanje profesije stomatologa, odnosno 1 kredit bi trebalo da bude jednak 25-30 sati opterećenja studenta kao što je definirano u preambuli 17. Modernizovane direktive.

Kategorija: A

Aneks V2 Direktive - 5.2.1 Program obrazovanja i edukacije medicinske sestre odgovorne za opću njegu

Z 69: "Regulativa"³ sadržaja obrazovanja i obuke medicinskih sestara odgovornih za opću njegu, u smislu propisivanja minimalnih zahtjeva, u BiH ne postoji. Ova "regulativa" treba osigurati da profesionalci/diplomanti ovakvih studijskih programa trebaju imati identične, ili barem kompatibilne "izlazne kompetencije", znanja, vještine i ovo će biti osigurano od strane posebnih obrazovnih ustanova. Čini se da ovaj korak nedostaje u obrazovnom sistemu BiH. Ukoliko je ovo slučaj, institut za "akreditacije/licenciranje" se mora ojačati.

P 69a): Regulirati sadržaj i obim obrazovanja medicinskih sestara koje su odgovorne za opću njegu, imajući uticaj na javno zdravlje i sigurnost. Osigurati da se obrazovanje i stručno obučavanje medicinskih sestara odgovornih za opću njegu provode na visokoškolskom nivou (univerzitet) i u skladu sa dokumentima drugih međunarodnih organizacija (npr. WHO)

¹ "Regulirati" znači definirati minimum zahtjeva.

² "Regulirati" znači definirati minimum zahtjeva u pogledu sadržaja i dužine studija, tako da su diplomci sa svih obrazovnih institucija u BiH na istom nivou.

³ "Regulativa" označava definiciju minimalnih zahtjeva koji se tiču sadržaja i dužine studija, tako da su diplomanti svih obrazovnih ustanova u BiH na istom nivou.

koji reguliraju socijalnu zrelost budućih medicinskih sestara odgovornih za opću njegu (mladi od 17 godina).

Kategorija: A

P 69b): Uvesti minimalne zahtjeve za stručno obrazovanje i obučavanje medicinskih sestara odgovornih za opću njegu, određivanjem "izlaznih kompetencija"/ishoda učenja, kao i uvođenjem jasnih kriterija za završavanje studijskih programa za medicinske sestre.

Kategorija: A

P 69c): Definirati kompetencije medicinskih sestara odgovornih za opću njegu, zasnovane na stečenim znanjima i vještinama.

Kategorija: A

P 69d): Unaprijediti saradnju sektora obrazovanja i zdravstva, što se tiče obrazovanja i stručnog obučavanja medicinskih sestara odgovornih za opću njegu.

Kategorija: A

P 69e): Kriterije/uvjete za univerzitetsko pedagoško osoblje, odgovorno za teoretsku i praktičnu nastavu medicinskih sestara, odgovornih za opću njegu, dopuniti u skladu sa Aneksom V Direktive (Opći princip "medicinske sestre koje podučavaju medicinske sestre" koji propisuje član 31. paragraf 4. Direktive sa izuzetkom predmeta gdje je neophodno da je doktor medicine predavač).

Kategorija: A

P 69f): Definirati pravilno radno opterećenje studenata u procesu sticanja stručnih kompetencija u profesiji zdravstvene njege, izraženo u formi kredita (1 kredit je jednak radnom opterećenju studenta u trajanju 25-30 sati, definirati Modernizovanom direktivom⁴).

Kategorija: A

Aneks V 5 Direktive - 5.5.1 Program obrazovanja i stručnog obučavanja babica (tip I i II)

P 70: Uvesti minimalne zahtjeve obrazovanja i stručnog osposobljavanja babica u okviru studijskog programa određivanjem ishoda učenja, kao i jasne kriterije za realizaciju studijskog programa za babice.

Kategorija: A

P 71: Ukinuti obrazovanja babica pri srednjim medicinskim školama, što je prije moguće, bez mogućnosti njihove transformacije.

Kategorija: A

P 72: Definirati kompetencije i broj aktivnosti babice, zasnovano na stečenim znanjima i vještinama.

Kategorija: A

P 73: Unaprijediti saradnju obrazovnog i zdravstvenog sektora u obrazovanju i stručnom osposobljavanju babica.

Kategorija: A

P 74: Definirati kriterije/uvjete za univerzitetsko pedagoško osoblje koje predaje većinom praktičnu nastavu babicama, posebno za one vodeće u praktičnoj/kliničkoj nastavi u bolnicama ili drugim zdravstvenim ustanovama u skladu sa Aneksom V Direktive.

Kategorija: A

P 75: Pravilno odrediti radno opterećenje studenata u formi kredita za vrijeme njegovog/njenog sticanja profesionalne sposobnosti za profesionalno provođenje aktivnosti zdravstvene zaštite, što će značiti 1 kredit - 25-30 sati rada kako je definirano Modernizovanom direktivom.

Kategorija: A

⁴ Direktiva 2013/36/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 20. novembra 2013. g. o izmjeni i dopuni Direktive 2005/35/EC o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredba (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj saradnji kroz Informacioni sistem unutrašnjeg tržišta ("Uredba IMI").

Aneks V 6 Direktive - 5.6.1 Program obrazovanja i stručnog osposobljavanja magistara farmacije

P 76: Uvesti najmanje 6 mjeseci prakse u javnoj apoteci ili u bolničkoj apoteci tokom studiranja u Federaciji BiH.

Kategorija: A

P 77: Pravilno odrediti opterećenje studenta u formi kredita (1 kredit - 25-30 sati opterećenja studenta kako je definirano u Modernizovanoj direktivi).

Kategorija: A
